

Kas «Laenatud naesest»

Millal võiks laiem publik näha Vene filmiarhiivi Gosfilmofond kogust välja tulnud tõenäoliselt Eesti vanimat mängufilmi «Laenatud naene», ei oska Eesti filmiinstituudi juhatuse liige Edith Sepp veel öelda.

«Kuna tegemist võib olla orbeotega ehk selle autor on teadmata, siis on keeruline ennustada, millal seda filmi avalikkusele näidata saab,» ütleb Sepp.

Seni peeti esimeseks säilinud Eesti mängufilmiks 1914. aasta poliitilist pilafilmi «Karujaht Pärnumaal», mille lavastas Tõnis Nõmits ja võttis üles operaator Johannes Pääsuke. Vene filmiarhiivi Gosfilmofond kogust tuli aga välja Tallinnas filmitud mängufilm «Laenatud naene», mis pärineb tõenäoli-

selt 1913. aastast. 12minutilise jantlikus komöödias astuvad üles Paul Pinna ja Alfred Sällik. Välisvõtetelt on näha Toompead, Paksu Margareetat ja Snelli tiiki. Filmi režissöör on teadmata.

Läinud neljapäeval külastas seitsmepealine Eesti filmiinimeste delegatsioon Moskva lähedal Belõje Stolbõs asuvat filmiarhiivi Gosfilmofond, et arutada koostöövõimalusi seal säilitatavate Eesti filmimaterjalide kasutamiseks. Kohtumisel said eestlased üllatuse osaliseks. «Meie ei teadnud, et selline film olemas on. Tegelikult ei osanud ka Gosfilmofondi filmiajaloo uurija enne selle näitamist täpselt öelda, kas see ikka on Eesti film, aga kui läbivaatus oli lõppenud, siis oli selge, et see on Tallinnas filmitud ja Paul Pinna on

Õhtuleht 12. XI 2014

saab vanim Eesti mängufilm, otsustavad filmiajaloolased

EESTI FILMI INSTITUUT

PÕRUTAV AVASTUS: Maaailma suurimas filmiarhiivis Gosfilmofondis, kus on hoiul umbes 70 000 filmi, säilitatakse peale nõukogudeaegsete Tallinnfilmi mängu- ja animafilmi ka 1913. aastal Tallinnas üles võetud filmi, milles näitlesid Paul Pinna (paremalt) ja Alfred Sällik.

peosas,» meenutab delegatsiooni kuulunud Edith Sepp.

Linateose tiitrid ja vahetektid ei ole säilinud, ent kujutise tehniline kvaliteet on hea, sest ümberkopeerimisel on säilinud alge aluslindi head fotograafilised omadused.

«Tänaseks ei ole teada, kas negatiiv on säilinud, aga filmi originaal on veel nitrofilmil, nii et see on tõesti varajane teos. Meile näidati 35millimeetrist positiivkoopiat, mille keegi on filmist nõukogude ajal teinud,» räägib Sepp.

«Kuna vahetektid on kadunud, siis on lugu vaid aimatav. Tegemist oli jandiga, nagu neid sel ajal ikka tehti – kaks meest, üks naine ja õnnelik lõpp,» lausub ta filmi sisu kohta.

Selle tegevus võib põhineda ühevaatuselisel naljamängul «Laenatud naene», mille eestindas Mihkel Aitsam ja mis ilmus 1908. aastal Hans Leokese kirjastuse sarjas «Rahva näitemängud».

Sepa sõnul ei ole «Karujaht Pärnumaal» siiski Eesti vanima teadaoleva mängufilmi troonilt tõugatud, sest see on kindlalt eesti režissööri film, samas kui «Laenatud naese» autori rahvus pole teada. «Tegemist on Eestis ja eesti näitlejatega filmitud filmiga, aga veel ei ole olnud aega selgitada, kas film on eesti või saksa keeles. Ma ei spekuleriks, millega tegu on. See teema jääb pigem filmiajaloolaste otsustada,» arvab Sepp.

KAIS ALLKIVI